

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр

БРОЙ 19.

У Новоме Саду, 21. Мая 1861.

ГОД. IV

Канонъ ускршній.

(за младежъ Србску Србскимъ езикомъ разтумачио

Н. Ђ. В.)

П ѿ с н а 1.

Воскресеніа день, просвѣтимса людіе, Пасха, Господна Пасха. Пасха е данъ воскресенія, просвѣтимо се о люди! То е Господня, Божія Пасха.

Њ смерти бо кз жизни, и ъ земли кз небеси, Хрїстосъ Богъ насъ преведе, побѣднѣю поцѣпѣ. Србо е одъ смрти къ животу, и одъ земль к' небу Христосъ Богъ превео насъ, кои побѣдну пѣсму поємо. — Овде е сравнѣна пасха старога завѣта са пасхомъ новаго завѣта. Пасха старозавѣтна была е установљена за вечитый споменъ како е Богъ Израилтяне изъ робства Египатскогъ ослободио и преко црвенога мора и пустињѣ у обећану земљу превео. А новозавѣтна пасха естъ Христово воскресеніе, коимъ насъ е онъ одъ вечите смрти у вечитый животъ, одъ земальскихъ брига и суѣта къ небесной истини привео. — За то, као што су синови Израилѣви после преласка преко црвенога мора, у коме се гонители нѣихови утопише, побѣдну пѣсму: „Поемъ Господеки славно бо прослависа“ поjali, тако и мы поюѣи ове радостне и побѣдне, одъ угочника христовогъ св. Іоанна Дамаскина сачинѣне песме, благодаримо спасителю Богу на избавленю нашемъ.

Щчистимъ чвѣсткіа, — Дай да очистимо чувства наша, да видъ и слухъ нашъ еъ позорношћу обратимо на велеважный догабай воскресенія Спасителъвогъ, и оузримъ неприступнымъ свѣтомъ воскресенія Хрїста блистающася, — и да увидимо, угледамо, видимо Христа, кои се неприступномъ светлошћу воскресенія блиста; кои сія светлошћу свогъ славногъ воскресенія, коя е светлость тако прясна, да іой се ни приступити неможе. Тайна Христовогъ воскресенія надвишава мошь разума нашегъ, и она е само уму озареномъ светлошћу вере приступна и откривена.

и радѣйтеся рекаѣца ясно да оуслишимъ, побѣднѣю поюще.

и дай да мы поюћи побѣдну пѣсму чуемо Христа кои ясно говори: Радуйте се! Овима в речма Исусъ после воскресенія поздравио жене мироносице. (Мат. гл. 28, ст. 9).

Небеса оубо достойни да веселатся, земля же да радѣтсѣ. Небо нека се дакле достойно, — као што валя, — весели, а земля нека се радуе.

да празднѣтсѣ же мїръ видимый же весъ и невидимый, — а нека празднуе савъ светъ и кои се види и кои се не види.

Хрїстосъ бо воста веселіе вѣчное, — еръ Христосъ уста изъ гроба, па зато е вечито веселъ.

П ѣ с н а ш р е ѣ а.

Прїидите пико пїемъ новое, не Ѡ камене неплодна чѣдодѣемое: Одите ново пиѣе, нову воду да пїемо, али не ону што ю е Мойсей изъ неплоднаго камена чудомъ извео.

но нетлѣніа источникъ, изъ гроба Ѡдождикша Хрїста.

но да пїемо пиѣе ново самога Христа, кои намъ изъ гроба свога изворъ непропадливости као дажду

(кишу) даде. — И овде в сравненіе обичне воде, кою Мойсей изъ камена чудесно изведе, са спасеніемъ, кое задобисмо чрезъ Христово воскресеніе, врѣ она вода беше напредъ показана слика (проображеніе) спасенія нашегъ и благодати божіе, кое смо се у новомъ завѣту сподобили.

Къ немже оутверждаемса, — у коемъ, т. е. у Христу утврђуемо се.

Нынѣ вса исполнишася свѣта, небо же и земля и преисподнѣа. Сада се све испуни светлости, и небо и земля, и оно што в доле подъ земљомъ. Цео свѣтъ испуни се сада светлошћу; на небу славе анђели, на земљи люди, а у преисподнѣима, у паклу радую се душе умрлыхъ праведника, кое в Христовъ своіомъ смрћу обрадовао и сужанства опростио.

Да празнуѣтез оубв вса тварь костаніе Хрїстоко, къ немже оутверждаемса. Нека дакле сва тварь, сва природа, празнуе ускренуће Христово, у коемъ се мы утврђуемо, о комъ смо мы осведочени, и у вери на то особито приликомъ ускршнѣ светковине сваке године утврђуемо се.

Вчера погребохса тебѣ Хрїсте. Юче кадъ си ты быо саранѣнъ, и я самъ се осећао као да самъ е тобомъ саранѣнъ.

сокостаю днесь воскресшѣ тебѣ, — а данасъ кадъ си ты воскресео, и я устаемъ, оживлюемъ, питаемъ се надеждомъ у тебе, радуемъ се твоемъ воскресенію кое в залогъ и моего безсмртія и воскресенія.

сраспинахса тебѣ вчера, — юче самъ се и я осећао, као да самъ съ тобомъ страдао. Муку твою и неблагодарно понашанѣ рода човеческогъ према теби о Спасителю мой, и я самъ юче тако живо осећао, као да ю самъ подносимъ.

самъ ѣмъ спрослави Спасево царствїи твоємз. Ты

самъ Спасителю допустити да будемъ удіоникъ прославления съ тобомъ у царству твоємъ.

П ъ с н а ч е ш е р ш а .

На божественѣй стражи, богоглаголикий Аввакумъ да станеть съ нами и покажетъ свѣтоносна Ангела ясно глаголюща: днесь спасеніе мїръ, яко воскресъ Христосъ яко всесиленъ. Стража, значи ноѣно бденїя, неспаванїя; божественая стража овде се назива укршнїя ютренїя, кова у неки предѣли у поноѣя а и кодъ насъ врло рано быва. Пророкъ Авакумъ говори: „Я ѣу стати на моїой стражи и попеѣу се на каменъ и посмотриѣу да видимъ,“ — и у томъ пророштву предсказує, да ѣе се сва земля испунити познаваня славе господнїя, да ѣе се Господа бояти сва земля, да ѣе Богъ одъ юга доѣи, и Светый одъ дѣве родити, да є добродѣтель нѣгова покрива небо, и хвале нѣгове да є пуна земля и т. д. да ѣе сїянїя нѣгово као светлостъ быти, и да є любавъ основъ нѣговога закона. (Види пророк. Авакум, гл. II. 1, 14, 20 и гл. III. 3. 4.)

Пошто є ово предпоставлѣно, толкує се смисао горнїяга ирмоса овако: На божественомъ, укршнїемъ бденїю нека божїє речи говорѣїй Авакумъ стане съ нама, и нека намъ покаже светла светлостъ носѣѣга анѣла, кои ясно говори: „Данасъ є спасеніе целоме свѣту, ерѣ є воскресао Христосъ као свесиланъ.“

Мужескій оубв полз, якв разкрзый дѣвственнїю оутроби ѣвыса Христосъ яко челоѣкъ же:

Христосъ се явио као одъ непорочне дѣве роѣеный првенацъ мушкога рода, а као човеѣъ.

агнецъ наречеса, Христосъ є названъ ягнїтомъ, непороченъ же якв неѣѣсенъ скверны. Христосъ є непорочный яганацъ, ерѣ у нѣму нема никакве сквер-

ни, никакого греха. У Мойсеовомъ закону заповѣдено е, да се — за споменъ што в Богъ поштедио првенце Израильске, кадъ су по нѣговомъ караню сви првенци египатски погублѣни были, — свако мушко првенце Богу посвеги; а притомъ да Иудеи сваке године ягнѣ одъ едне године и безъ мане и савршено у време пасхе заколю и еду. Све ово были су слике и скупителя нашегъ Христа, кои в наша пасха. (Види Исхода XII.)

и яко Богъ истиненъ, совершенъ рече см. — и као Богъ правый названъ в Христоеъ савршенимъ. (Исходъ XII. 5.)

Яко единоклѣтныи агнецъ, благословенный намъ крѣнецъ, Христосъ колю за всѣхъ закланъ бысть. Христосъ благословенный свю насъ вѣнаць, као ягнѣ одъ едне године, своевольно быо в за све люде закланъ.

пасха чистительная. Христосъ в пасха коя насъ чисти одъ греха; онъ в распетъ быо, страдао и умрѣо за наше очищенъ и спасенъ.

и паки изъ гроба красное правды намъ возсѣа солнце. — и опетъ в изъ гроба красно сунце правде нама засѣало; Христосъ свѣтло сунце добродѣтели, ако в за некій часъ и быо у гробу, али в ипакъ као побѣдитель смрти воскресао.

Богоотецъ оубв Дакідъ предъ сѣннымъ ковчегомъ скакаше играа. Прародитель Христа Бога по човечеству, царъ Давидъ, предъ ковчегомъ, кои сенку закона представляше, скакао в играюѣи. Царъ Давидъ кадъ в преносио кивотъ завѣта господнѣгъ на гору Сионску ишао в предъ нымъ и скакао одъ радости. Цео старый завѣтъ сматра се као сенка, предсказаніе, или слика напредъ представлѣна о оноемъ што се у новомъ завѣту догодити имало; съ тога се кивотъ завѣта называ сѣнный ковчегъ. —

людіе же божіи сватїи образшевз свѣтїе зраще
веселимса божественѣ, яко воскресє Хрїстоє, яко все-
силенє. — а мы избрани народъ божїи т. е. Христїани,
гледаюћи образа испуненѣ, гледаюћи у самимъ дога-
ђаима новозавѣтнима испунѣно оно што є у староза-
вѣтнымъ предображенїяма и сликама обявлѣно, — ве-
селимо се у Богу! еръ намъ воскресє Хрїстоє као
свесиланѣ.

(Продужиће се.)

Учительска пѣтаня.

II.

О пажнїи

и како се даю деца на ню навикнуши.

Пажнїя є душа науке; безъ нѣ се нигди ништа
ненаучи. Безъ пажнїѣ бы намъ очи и уши у залудъ
биле, нити бы што видели ни чули на нѣи; безъ нѣ
намъ неби вредила ни паметъ, ни разумъ, ни сва сна-
га мисли. Ко неуме пазити, неуме ни разумети, а ко
неуме разумети, ние у станю ни найманѣ заповести
примити, пакъ онда ни извршити є, а такавъ ние ни-
къдемъ послу кадаръ.

У школи є пажнїя прва и найнужднїя потреба,
безъ нѣ є све ученѣ узалудъ. Кои учитель немари,
или неуме децу на пажнїю побудити, узалудъ му є савъ
посао и мука, може одерати прса говоромъ и викомъ,
и опетъ неће успеха видити.

Алъ ние пажнїя само у школи и само за школу
нуждна, него за савъ векъ. Човекъ мора изъ свега, што
се око нѣга сбива, изъ свакога и зла и добра, сре-
ђе и несређе свое или туђе себи науку извући, ако
ће колико толико кровъ светъ сретно да пролази; а

то ќе само онда моћи, ако отворенимъ очима све догаѓае пратио, ако на нѣи добро пазио буде.

Децу дакле на пажню навукнути, валя да прва и најглавниа тежня свакогъ учителя буде, не само зато, да му деца у школи успети могу, него да овога телесногъ и душевногъ чувара и хранителя — пажню, изъ школе у животъ, а на савъ векъ изнесу.

У овомъ погледу има гдекои учитель врло вештъ, и то е увекъ најбольи учитель; кодъ тога сва деца све науче, и што е најважниа, науче на свашто пазити, и буду после у животу најмудрии пакъ и најсретнии люди; а има опетъ понеки по све невештъ, то е увекъ најлошии учитель, тай ние ни едногъ детета научити, нити за животъ опремити кадаръ. Ова е вештина дакле едно одъ најглавнии свойстава на учителю тако, да безъ ове нико неможе учитель бити, ни овогъ званія опрavlјати.

Пажня у школи састои се у управлѣню сви мисли на онай предметъ, о коемъ е речъ. Она се познае на деци, по запетомъ — каколи да кажемъ — држаню главе и целогъ тела, по животно и заузето гледеѣмъ оку, и по цртама на лицу, кое пазеѣу душу оддаю, кое се црте недаю речма описати, али су свакомъ пажљивомъ учителю добро познате; а непажња, било блесанѣ или расутоаь познае се по одапетомъ држаню и главе и тела, и немарно или блесааь стоеѣмъ илѣ мутеѣмъ оку, и по цртама лица, кое немарню или блесанѣ и расутоаь оддаю, и кое сваки пажљивъ учитель тако добро познае, да ќе стъ еднимъ погледомъ, у гомили деца свако одъ часа кое пази или непази погодити.

У погледу пажљивости има различите деца; има по неко врло пажљиво, животно и любопитливо; то само собомъ, безъ икоаь надражаваня пази на свашто, пакъ и све, што му само умне снаге нѣгове не-

превазилази, часомъ научи; са тимъ в дететомъ посао найлакши, или управо реѣи, нема никогъ. Има опетъ по неко такођеръ животно, али несташно и расуто, што бы радо было све видити, али нигде постояти; са овимъ в дететомъ много мучнии посао, али наймучнии е са онимъ, што немарно, као полумртво седи и само зия; то в дете непрестано као у некомъ сну, и мора га човекъ непрестано будити и дражити на пажню.

За побуђенѣ и навику деце на пажню има различити средства, одъ коихъ су најглавниа: побуђенѣ любви къ ствари, обавештенѣ деце о користи и о важности предмета, а најглавнио е вештина у предаваню.

Кои учитель уме деци овај или онај предметъ омитити, на тај деца увекъ и највеѣма пазе; а то ће учинити учитель, ако самъ буде стваръ волео. Кадъ деца виде, да учитель самъ ту стваръ воле, заволеу е и она, те тимъ веѣма и живљѣ пазе; а кадъ виде, да немари онъ, немаре онда она ни толико; а то деца на учителю тако брзо и сигурно смотре, каогодъ и онъ на њима; и ни еданъ учитель нека и непомисли, да ће децу у овомъ погледу преварити, да га неће деца познати моѣи. Учителѣва е вољность и любовь дакле прво. Кои учитель съ вољомъ и любви стваръ казуе, ту и деца съ вољомъ и любви пазе. Живо и одушевљѣно представлянѣ и предаванѣ оживи и раздражи пажню и гледанѣ. Ладавѣ и немарни говоръ и казиванѣ начини ладну и немарну пажню и слушанѣ. Бадава ће онај учитель тражити, да деца све свое мисли уедно сабрано држе, кадъ деца виде, да ни њѣгове нису, и виде да њѣму самомъ свакояке крозь главу иду.

Кои учитель уме полезность предмета деци деци представити, да и она користъ увиде, тај ће

предметъ деца тимъ веѣма вовети, и веѣма на нѣга пазити; особито ако узуме ту користъ деци практично показати, и не само то, неко ако ихъ узуме и научити, како ѣе се сама тимъ практично користити. (О овоме е у чланку о прилѣжности више речено, и мы се на оно позивамо.)

(Продужиће се.)

О В О З Д У Х У.

(Продуженъ.)

Далѣ може воздухъ по здравлѣ шкодливѣ бити ветромъ, сувоѣмъ и влагомъ, топлотомъ и ладноѣмъ, пределомъ или временомъ и пр.

Ветрови су по здравлѣ люди и животиня и растиня одѣ велике користи. Они су пределима исто оно, што ветренѣ соба становима людскимъ, занавлянѣ воздуха. Они пречишѣваю и протерую нагомилану нечистоѣу у воздуху, они га изравнаваю топлотомъ и ладноѣмъ, и влагомъ и сувоѣмъ. У дубокимъ доловима, где ветрова нема воздухъ е најнездрави, зато онуда и има силно болести; али и у равницима ако дуже времена ветра нема, сѣвѣ се задай и смрадъ застои, и нѣимъ напунѣнѣ, воздухъ болести изведе.

Али, као што се неваля излагати оной промаи при ветреню соба, исто се тако валя јошѣ и веѣма клонити и закланати одѣ ветрова, и то тимъ веѣма, што су нагли. И онде страда многи са непажнѣ и нечуваня, а овде јошѣ далеко веѣма; есени и пролећемъ највише люди угине само зато, што неѣе довољно одѣ ветрова, кои су тада најлуѣи, да се пазе и сачуваю.

О нарави поедини ветрова имамо следуюће нѣвѣсти . Северни ветаръ долази нама изъ предела ладни са ледова и снегова, зато е тай увекъ најладнии. Источни ветаръ долази са велики суви простора къ нама, зато е најсувљи, и зами е као и северни ладанъ, а лети нешто топлии. Јужни ветаръ докази изъ топли предела, зато е увекъ најтоплии, али долази преко мора, зато е увекъ и влажанъ, и нанесе многу пару, и начини облаке, пакъ ако е кодъ насъ ладниѣ, падне одма киша и снегъ, аколи ние доволно ладно, оно падне киша или снегъ доцниѣ мало, докъ се или само собомъ или ладнимъ коимъ ветромъ воздухъ незалади. Западни ветаръ долази нама изъ мало ладовнии предела, те е ладнии одъ јужнога, али преко јошъ већегъ мора, зато е исто овако влажанъ.

Шта све зима и топлота съ нами учини, речено е у речи о топлоти; овде имамо само придодати, да е ладанъ воздухъ далеко здравии, и снажнии е и пунии ране, окромъ што ладноћомъ човека стеже, и живля ведрия и веселия чини; а топалъ е воздухъ увекъ трулии, и ређи е те манъ и ране и снаге има, а у нѣму има увекъ и задая више, те е и нечистии. Тако и источни и северни ладнии ветрови стежу и крепе човека, и чине свакогъ живля, и каогодъ што небо, исто тако начине и насъ ведрие и веселиѣ; али ако су сувише яки, валя ихъ се чувати, еръ и зимомъ буду свима онимъ людма, о којима е озго речено, да имъ е зима шкодљива, убитични, а и осталимъ најздравиимъ людма, којима е другчие зима пробитична, могу врло опасни бити, особито путуюћи противъ нѣихъ. Далъ могу ова оба ветра и сувоћомъ својомъ сила наудити, особито слабљимъ цигерицама, нов сувише дражи; зато сви, кои су склонити на кашалъ и кивјице, сви што крвъ плюю, мораю га се јако чувати; истога се тако мораю чувати сви косто-

болни и ревматични, кои га као и жуљиви већ по дань по два пре, него што е на савь махь дувати почео, осећаю, и яче болове добию. Старци и деца падаю на овимь ветровима највећма. Путници на овимь ветровима највећма страдаю идући имь на супроть, пакь нагло ходећи или нагло конь вияюћи, и говорећи, те задуваюћи се и халаво тай ладань и сувь воздухь гутаюћи, где се у часу людма и коньма цигерице ужегу, и смрть или на пречаць, или дуготраюће болештине и зла наїју. На оба ова ветра путуюћи, валя наймирније ходити, ни пошто не певати ни говорити, и колкогодь в могућно леђа имь обртати.

Южни и западни топли а влажни ветрови учине нась млитаве, лень, суморне, исто као што са облацима и маглама небо и дане смуте. Топли а влажни ветрови натерую ячи зной, и приузрокую свакоме лакше одевеномь назебь; при свой топлоти дакле, шкоде исто онако као и они ладни; а далъ шкоди своіомь силномь паромь свима загушљивимь, и свима одь бледоће, тифуса и грозница патећимь. Найубитачнији в овај ветарь у редняма и поморима, и овихь се никадь већма чувати и пазити немора, као при овомь ветру. — Юшь шкодљиви е влажни а ладни западни ветарь; ово е, кои највише назеба навуче, далеко више него сувь северни и источни, ма да су ладнији. Противу овога западнѣгь ветра валя дакле најтоплие одевень бити. Овај највећма шкоди кашљавима и ревматичнима, шкрофулознимь, ектичавимь и костобольнима, и свима одь ладни грозница, далкова и водени болести патећима, овда ови падаю као и муве, те неби се на овомь ветру никада изь соба ни маћи смели.

Што годь в озго о наглој промени врућине и зиме речено, исто то и овде вреди. Нагла промена

Топлогъ и ладногъ ветра јошъ шкодљивија е по здрављѣ оногъ, кои се томъ излаже, него што су ветрови сами. Иза топлогъ ветра на едаредъ ладанъ тако е убитачанъ, као да бы насъ знојавне наишао.

Исто су тако шкодљиви и ветромети, као што ихъ увекъ има у сурдудима, узкимъ прокопима и кланцима, по великимъ дугачкимъ подрумима и лагумовима, по портама и гдекоимъ варошкимъ теснимъ улицама, и дугачкимъ манастирскимъ ходницима. Овуда увекъ и кадъ е најтишије време ветра има и ветаръ дере, а на ветру јошъ већма. Овуда најтиши ходъ ако е узбрдито задува свакогъ и у зној уведе, а наглии ходъ и зноємъ и зимомъ убия.

(Свршиће се.)

О гимнастичнимъ играма.

Гимнастичне игре биле су кодъ сви стари народа, особито кодъ они мудри и умни Грка најглавнија стваръ у детињемъ воспитаню. Они су радъ тога имали особите школе, које су се гимнасије звале, и које су државнимъ трошкомъ издржаване биле. У њима се вештбала младежъ, подъ надзирањемъ одређени старшина, у трчању и сваканю, пужавю и пливаню, бацавю и гађаню, рваню итд. и са тимъ су добивали онолику телесну снагу тврдину и итрину, да су највеће терете и несгоде подносити могли, и онолику неустрашимостъ, одважностъ и срчаностъ, да ни одъ кои опасности зазирали нису; све оне јунаке, којима се мы данас дивити морамо, гимнастика намъ е дала; а међу Грцима били су Шпартанци највећи јунаци само зато, што е кодъ њи у воспитаню деце то најглавнија цель била, научити ихъ, да издрже сваку не-

згону, и да победу одрже у свимъ борбама, до чега су само гимнастикомъ долазили.

Нами су данасъ јошъ и друга својства нужна, а не само гола снага и одважностъ; мы у другомъ времену живимо, и нужно намъ е јошъ и други знања имати, да се међу народима као народъ одржати можемо; али е и данасъ снага и јунаштво нужно, које се ничимъ тако добити не може, као с' гимнастичнимъ играма.

Са гимнастичнимъ играма окрепи се и оснажи тело и душа. Гимнастичне игре састав се у непрестаномъ телесномъ раду, а радъ е главанъ изворъ здравља и снаге, као што е леньостъ и гњилостъ гробъњима. Радъ тај више вреди негъ сви лекови, и сви ускупа лекови нису кадри њѣга заменити. Тај радъ чини, да крв' слободније и живљ' по телу тече, и чини да се яче и живљ' предише, а тимъ се више воздуха прима, сѣ коимъ се крв' то већма чисти, занавља и подмлађуе. Тај радъ дае мишицама чврстину и снагу, и сглавцима гибкостъ, и не само да се много сакатости и клякавости телесне предупредуе, него се њимъ највећа телесна лепота добива. Оне лепе мушке ликове, којима се на грчкимъ и римскимъ штатуама дивимо, нису кипари њиови са кројача и писара снимали, нити би ихъ икадъ и видели, да нису гимнастике имали. Фидија најславнији грчки кипаръ, имао е своју радионицу у Олимпији одма низъ оно место, где су те игре игране биле, и где е оне лепе мушке видове снажни младића и люди непрестано на очима имао.

Исто су тако полезне гимнастичне игре и за душу. Сократъ ихъ е свима своимъ љацима највећма препоручивао, и ни едногъ дана пропуштао ние, да се и самъ сѣ њима вештбао ние. Играма тимъ изађе и душа буднија и ведрија и дође у весело расположењ, те тимъ будне и воља на душевне радове живља и

оснажена, а не као што би погдекои незналица помислити могло, ослабљена. Само валя и са овимъ играма умеренъ бити, не тако претеривити, да тело сасвимъ малакше и клоне; врѣ за онај махъ нестане волѣ и на душевне радове. Умерити и удесити валя телесанъ и душеванъ радъ тако, да узаймице еданъ другомъ на измену и одморъ буду, онда ће бити и тело и душа здрава и снажна.

Правда и кривда.

Кад Сократана смртъ осудише, и еданъ одъ нѣговѣ-ѣака плачуѣи уздану: Зарѣ тако на правду да погинешъ, — одговори Сократъ: а зарѣ бы ты волио, да као кривацъ погинемъ.

Една рачунска игра.

Замислѣни брой погодиши.

Учитель заповеди, да свако дете по еданъ брой, кои кое оѣе себи замисли. После заповеди, да сваки одъ свога замислѣногъ броя едну единицу одузме, а къ остатку јошъ толико колико е остало да дода. Затимъ заповеди, да одъ те суме јошъ едaredъ едну единицу сваки одузме, а къ томъ остатку да онај брой дода коегъ е ко замислио. Кадъ су сви израдили, нека онда еданъ по еданъ казуе, шта му е изашло, а учитель ће свакомъ замислѣни брой погодити, чимъ къ реченомъ брою јошъ 3 дода, и цело са 3 подели.

$$\text{Н. пр. } 5 - 1 = 4 + 4 = 8 - 1 = 7 + 5 = 12.$$

$$12 + 3 = 15 : 3 = 5.$$

$$\text{Н. пр. } 115 - 1 = 114 + 114 = 228 - 1 = 227 + 115 =$$

$$342. \quad 342 + 3 = 345 : 3 = 115.$$

ГГ Приложници на „Фондъ Школскогъ Листа.“

„правымъ подобаетъ похвала.“ Пс. 32-1.

Изъ Вел. Бечкерека.

ГГ. — Борђе Димитриевиъ 3 фор., А. Стоиъ 2 фор., М. Ароновиъ 5 фор., І. Бакаловъ 2 фор., П. Куруцки 1 фор., Д. Рожа 1 фор., І. Іоановиъ 1 фор., Н. Купусаровиъ 2 фор., Л Паниъ 1 фор., Л. Вуиъ 1 фор. П. Іоановиъ 2 фор., С. Лончаръ 1 фор., І. Клее 2 фор., К. Секулиъ 1 фор., Т. Анагности 1 фор., С. Брацковиъ 1 фор., І. Сабо 1 фор., Е. Николиъ 1 фор., др. Биндеръ 2 фор., Н. Лойка 1 фор., Н. Вилтше 1 фор., Х. Парчетиъ 5 фор. Д. Деметровиъ 1 фор., Ъ. Янковиъ 5 фор., Ремель 1 фор., А. Теофановиъ 1 фор., Бивлекъ 2 фор., Вичеи 2 фор., Штайнгаснеръ 2 фор., М. Та-назевиъ 2 фор., Ковачъ 2 фор., Стойшиъ 2 фор., Чокр-лянъ 2 фор., Турчинъ 1 фор., Радовеиъ 1 фор., Сечанацъ 1 фор., Николиъ 1 фор., Поповиъ Пеци 3 фор., Менцеръ 1 фор., др. Гестеши 1 фор., Тобиасъ 1 фор., Перятель 2 фор., Мештеровиъ 1 фор., Филкозиъ 1 фор., Арсеновиъ 1 фор., Вайгерсхаймъ 1 фор., Шлезингеръ 1 фор., Лихенталь 1 фор., Коби 1 фор., Клебовиъ 1 фор., Борђевиъ 1 фор., Е. Іоан-новиъ 2 фор., Новаковиъ 1 фор., Плаянъ 1 фор., Фром-бахъ 5 фор., Михайловиъ 1 фор., Натошевиъ 1 фор., Ми-летиъ 1 фор., Крстиъ 5 фор., Г. Петровиъ 1 фор., Ву-ковъ 2 фор., Бабаре 1 фор., Стойковиъ 2 фор., Евгеновиъ 1 фор., Атанасиевиъ 1 фор., Бранкованъ 1 фор., Янковиъ 1 фор., Стоиъ 1 фор., Никифоровиъ 1 фор., Дуякоиъ 1 фор., С. Савиъ 2 фор., І. Поповиъ 1 фор., І Николиъ 1 фор., М. Рашковиъ 2 фор.

Г. Франьо Колариъ учитель изъ Сесвета у бановини 2 фор.

Г. Сима Тарански изъ Сомбора 1 фор. г. Стеванъ Я-нятовиъ изъ Сомбора 1 фор.

Г. Лазаръ Костиъ правословъ изъ Бингуле 1 фор.

Изъ Пештровога села (у Бачкой).

Г. Г. Аронъ Крестићъ парохъ 1 форинту, Васа Ракићъ пар. 50 новч., Сима Маински ђаконъ 1 ф.. Младенъ Григоријевићъ бел. 1 фор., Сам. Крестићъ учит. 40 н., Ђорђе Балубдићъ адв. 1 фор. Тешимиръ Матићъ кроячъ 1 ф., Милошъ Бугарски ковачъ 1 фор., Мик. Јовановићъ сапунџија 1 фор.. Максимъ Вуичинъ економъ 1 фор., Светозаръ Стакићъ кроячъ 1 фор., Панта Милинковъ економъ 1 фор., Ненадъ Маински економъ 1 фор.. Милошъ Маински економъ 1 фор., Јованъ Крестићъ економъ 50 новч., Никола Димићъ трг. 50 новч., Сава Рацковићъ столаръ 50 новч., Адамъ Велички економъ 50 новч., Стетозаръ Бугарски кроячъ 50 н., Анта Стаићъ коларъ 50 новч., Урошъ Гагицки економъ 50 новч., Максимъ Милинковъ економъ 50 новч., Маталија Трифунова 50 новч., Ђвта Ђирићъ тугоръ 45 новч., Була Суботичка 40 новч., Ђорђе Вукосављевъ 40 новч., Сида Гагицка 40 новч., Никсела Маински 40 новч.. Анта Гагићъ 40 н., Ранко Станоевъ 38 новч., Арсенъ Живковъ кожуаръ 33 н., Лазаръ Завишинъ 30 новч., Исакъ Крагуевъ крчмаръ 30 н., Имра Халасъ кпезъ 30 новч., Јов. Балубдићъ бож. 30 н., Лука Велички подвоз. комесаръ 30 новч., Моя Цвезановъ 30 н., Марко Панићъ 30 новч., Милутинъ и Драгутинъ Маински ученици 24 новч., Сима Бранчићъ коларъ 20 новч., Сергие Топцићъ 20 новч., Васа Лалићъ 20 новч., Милошъ Тобцићъ 20 новч., Милошъ Леваинъ 20 новч., Лука Стаићъ 20 новч., Алекс. Панајотъ чизмаръ 20 новч., Максимъ Бугарски 20 н., Игњатъ Тобцићъ 20 новч., Јоца Станоевъ 20 нов., Наталија Деканска 10 новч. —

Г. Васа Стојановићъ учит. у Ердевику 2 фор.

Г. Ђорђе Глибонски учитель у Ст. Бечею 5 фор.

Г. Стефанъ Чордаръ правдобранитель 2 ф., Ђорђе Ми-
трашиновъ Димитријевићъ трг. помоћникъ у Пешти, родомъ
изъ Вршца 4 ф. —